

VLIELAND rekreanten en militairen bedreigen natuur

De schrijvers hebben voor dit artikel een week op Vlieland doorgebracht en hebben daar o.m. gesproken met Anneke en Rein Rollingswier (bewoners van het Huis van de Lange Paal), H. van Eck (sinds september wethouder voor Lijst 3 en daarvoor bestuurslid van de Vereniging tot Behoud van de Waddenzee), D.J.A. Heesen (bosopzichter Staatsbos-beheer), J. Jager (surveillant-rondleider SBB) en F. Fekkes (voorzitter V.V.V. Vlielands Belang).

Vlieland, het kleinste van de bewoonde Waddeneilanden, is tevens het minst druk bezochte eiland, dat misschien daarom ook wel erg weinig in de publiciteit komt. Het lijkt wel, of alles er op roltjes loopt, alsof het een eiland van rust is. Dit beeld, dat in de folders van het VVV zo nadrukkelijk gepropageerd wordt, willen wij hier konfiteren met de werkelijkheid, althans zoals wij die ervaren hebben. Centraal hierbij staat de natuur op Vlieland, die letterlijk in de omklemming zit van het militaire oefenterrein de Vliehors in het westen en het dorp (Oost-Vlieland) met bijbehorende recreatievoorzieningen in het oosten.

DOOR ALBERT SALMAN EN GERRIT VAN OMMERING

BEHEER

De enorme zandplaat die het westen van het eiland vormt en bekend staat onder de naam Vliehors, is in gebruik bij Defensie. Oostelijk daarvan liggen de Kroonspolders, ooit als weiland ingedijkt maar in 1962 als zodanig opgegeven. Toen kwam dit gebied van 200 ha, dat eigendom is van Domeinen, in beheer bij SBB, dat op het oostelijk deel van Vlieland ook nog 300 ha. bos en 1200 ha. duingebied in eigendom en beheer heeft. De zeewerende duinen (160 ha.) zijn in beheer bij Rijkswaterstaat. De laatste instantie heeft hier 7 mensen in dienst, het SBB 6. Dit aantal is in de loop van de eeuw sterk achteruitgegaan. Heesen hierover: "In de jaren '30 werkten hier altijd wel 10 à 15 man en rond de eerste wereldoorlog wel 30 à 40". Rein: "Wat het beheer betreft is de nadruk steeds meer op de natuurgebieden en de recreatie komen te liggen, terwijl de mankracht nog steeds is afgestemd op de 300 ha. bos. Vlieland is ondanks de verhouding 300 ha. bos tegen 1200 ha. zeer hoogwaardig natuurgebied nog steeds een boswachterij, hetgeen voor het beheer zijn consequenties heeft".

WATER

In de vorige eeuw liepen er veel geiten in de duinen, die alles kaalvraten en veel vertrapten. Om de hierdoor optredende erosie tegen te gaan, werden in 1906 de geiten uit het duin verbannen. Toen ook werd een groot-scheepse bebossing van het eiland gestart, die heeft bijgedragen aan een geleidelijke verlaging van de grondwaterstand. Bovendien werden er in de jaren '30 afwateringsslootjes gegraven om een aantal weilandjes en de lageregelegen bossen tegen verdrinking te beschermen. Vroeger stroomden er, vooral 's winters, enorme hoeveelheden zoet water de Waddenzee in. Heesen: "Tegenwoordig wordt er door schutten voorkomen, dat er méér water wegstroomt dan nodig is om het waterpeil onder het maaiveld te houden. Bovendien hebben we dammetjes in de duinslootjes gelegd, waar hoogstens nog een beetje kwelwater onderdoor komt".

Ook uit de Kroonspolders wordt veel zoet en lichtbrak water geloosd. In najaar en winter komt er veel kwelwater uit de Meeuwenduinen en uit de rug ten zuiden van de polders. "Dat moeten we grotendeels kwijt", stelt Jager, "anders zouden de polders, inklu-

sief plantengroei en hoogwater-vluchtplaatsen voor de vogels, helemaal verdrinken. Ook moeten we eind september de polders droogleggen om te kunnen maaien. Al met al verdwijnen er dus nog steeds enorme hoeveelheden zoet water".

SLORDIG

Een andere faktor die van belang is voor de waterhuishouding op het eiland is de grondwaterwinning in het Bokkendal (direct noord-oost van het Vuurboetsduin). Per jaar wordt tegenwoordig 115.000 m³ water aan de duinen onttrokken, een hoeveelheid, die vooral door de recreatie een exponentiële groei doormaakt. In 1960 werd er bijvoorbeeld 40.000 m³ gewonnen, wat ongeveer de hoeveelheid is die de eilanders zelf gebruiken. "Hierdoor is de Kooisplek, een van oorsprong erg vochtig gebied, sterk verdroogd en de plannen om in de toekomst 160.000 m³ te gaan onttrekken, zullen volgens de berekeningen (van het RID, red.) de waterstand daar nog eens 5 cm. omlaag brengen. Dat zou rampzalig zijn", aldus Heesen.

Ditzelfde blijkt uit een onlangs verschenen artikel van drs. G. de Roos (Landbouwhogeschool Wageningen), waarin hij de nauwe afhankelijkheid beschrijft van de Draadgentiaangemeenschap van een natuurlijk fluktuierende waterstand, waarbij gedurende 5-8 maanden inundatie moet plaatsvinden. De Roos konstateert, dat die inundatie sinds 1975 in de Kooisplek niet meer is voorgekomen en konkludeert, dat verdergaande drinkwateronttrekking de levenskansen voor de waardevolle vochtige vegetaties in de Kooisplek onmogelijk kan maken en gradiëntsituaties zal verkleinen of doen verdwijnen. Bovendien wijst hij op de afhankelijkheid van de in de Kooisplek voorkomende watervogels en amfibieën (Rugstreeppad, Bruine kik-

ker en Watersalamander) van het water.

Wat zou er moeten gebeuren?
Van Eck: "Er wordt veel te slordig met water omgesprongen. Teveel water verdwijnt nog zo- maar in zee. Zo is ontwatering van het duin bij Nieuwe Kooi overbodig en ook is het vreemd, dat nu alle regenwater in het dorp via de nieuwe riolering wegstroomt". *Rein*: "Er is me wleens voorgesteld om alle slootjes ondieper te maken, zo- dat je niet zozeer het grondwa- ter afvoert, maar wel het over- tollige oppervlaktewater". *Jager*: "Ik heb wel eens ge- dacht, dat je al het zoete wa- ter uit de Kroonspolders er ei- genlijk bij het Bokkendal weer zou moeten inpompen. Dan ben je daar van je verdroging af".

Het is op deze manier natuur- lijk een gekke toestand: op de ene helft van het eiland is wa- teroverlast en wordt het water geloosd, terwijl op het andere deel er een tekort bestaat. Dit smeekt om een slimme oplossing.

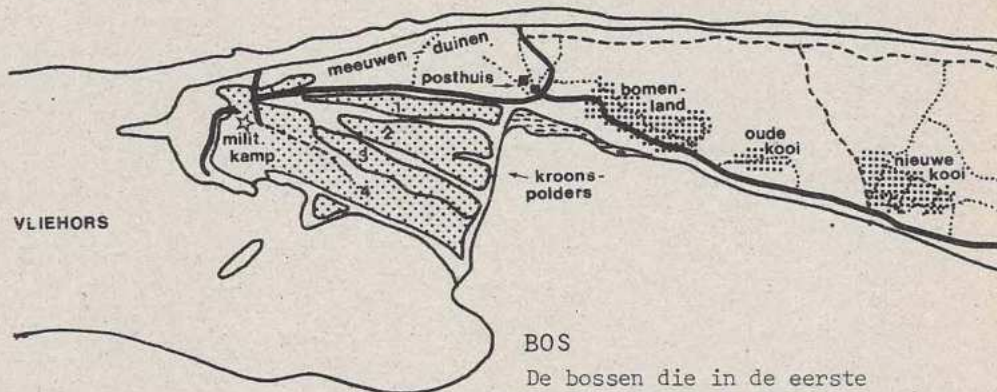
CRANBERRY

Op Vlieland zijn de laatste tientallen jaren nog diverse grote pannen uitgestoven tot aan het grondwater. In de hier- door ontstane vochtige secun- daire duinvalleien ontwikkelden zich zeer waardevolle, soorten- rijke vegetaties, met een vrij open karakter. *Rein*: "Aanvanke- lijk vestigde zich een interes- sante vegetatie met o.a. soor- ten als Dopheide, Kraaiheide, Ronde Zonnedaau, Moeraswolfs- klauw, Heidekartelblad, Sturmia, Moeraswespenorchis, Vleeskleu- rige Orchis, Rondbladig Winter- groen, Drienvrige Zegge en Late Zegge. Maar al erg snel werden de open plaatsen opge- vuld met Cranberry die daarna in korte tijd door zijn mijns inziens agressieve konkurreren- de karakter deze interessante vegetatie volledig overwoekerde. De resten van die beginfase vind je dan alleen nog terug op betreden plaatsen, bijvoorbeeld frekwent gebruikte konijnepaad- jes. In een nog verder stadium wordt de Cranberry grotendeels verdrongen door Kruipwilg en Duinriet. Volgens mij heeft de Cranberry, hoewel interessant op zich, een sterk nivellerend effect op de natuurlijke vege- tatie van de natte duinvallei- en". Het resultaat zijn betrek- kelijk soortenarme vegetaties,

waarin ook opslag van Berken voorkomt. Al deze stadia zijn nog wel ergens te zien, soms als zones naast elkaar. *Jager* wijt die verdringing van Cran- berry door Kruipwilg aan ver- droging: "Cranberry heeft name- lijk, net als Zonnedaau, erg veel water nodig en opschieten- de Kruipwilg heeft dat niet".

Wat kan er aan gedaan worden? *Rein* oppert om in de jonge val- leien alle Cranberry uit te

maaid. Zo is het de bedoeling, dat de Knobbiesvegetatie in de eerste polder eens in de 3, 4 jaar gemaaid wordt. En elk jaar wordt maar een deel (1/4 tot 1/3) gemaaid, bij toerbeurt dus, van alle rietlanden. Zo blijven steeds alle ontwikkelingsstadia naast elkaar voorkomen en be- houdt de Kiekendief zijn broed- plaatsen".

VLIeland

—	autoweg		moeras/meer
- - -	fietspad		bos
.....	voetpad		dorp
	camping		polder
	zomerhuisjes		kwelder
	grote logies- akkomodatie		

trekken en ervoor te zorgen dat de grondwaterstand niet verder daalt. *Heesen*: "We hebben vorig jaar een stukje in de Oostervalei (op de oostpunt van het ei- land, red.) afgeplagd en dat zag er dit jaar heel aardig uit, met veel Zonnedaau, enz. Eigen- lijk zou er veel meer geplagd moeten worden, maar daar heeft SBB helaas de mankracht niet voor".

Een heel effectieve manier van natuurbeheer kan voorts maaien en afvoeren zijn. Op die manier worden allerlei voedings- stoffen afgevoerd, waardoor de vegetatie voedselarm blijft en meestal ook soortenrijk. *Rein*: "Een groot deel van de moerasve- getaties in de Kroonspolders wordt elk jaar gemaaid. Dat dit noodzakelijk is voor het in- standhouden van deze vegetaties bewijst een plek waar 3 of 4 jaar toevallig niet is gemaaid: Duinriet heeft daar o.a. Parnas- sia en Sturmia volledig verdron- gen". *Heesen*: "Er wordt niet zo- maar wat in het wilde weg ge-

BOS

De bossen die in de eerste helft van deze eeuw geplant zijn, bestaan voor het overgro- te deel uit naaldbout. Maar de laatste tijd heeft het SBB ande- re plannen met het bos. Door uitdunning van de dennen en aan- plant van loofhout en sparren wil SBB de dennenbossen omvorm- en tot gemengde loofbossen. De- ze hebben een veel natuurlijker karakter, bijvoorbeeld een ge- variëerder vogelleven, en zijn ook toeristisch gezien veel aan- trekkelijker. De waarde als pro- duktiebos speelt toch al geen rol meer.

Hier en daar is sprake van spontane bosuitbreiding. *Rein*: "Aan de noord-oostkant van de geplante bossen (de luwe zijde) rukken vrij snel Berken en den- nezaailingen op, wat het specie- fieke karakter van het duinland- schap verstoort: hier hoort im- mers geen opgaand hout in thuis. De opslag zou geruimd moeten worden zoals dit ook in heidevelden gebeurt, zodat het zeldzame open duinlandschap be- houden blijft". *Heesen*: "SBB is hier niet uit op méér bos en die bomen zullen dus opgeruimd moeten worden. Dat doen we trou- wens al met de oprukkende Ameri- kaanse Vogelkers".

BAARDMOS

Door wind en betreding kan het plantendek zó beschadigd worden, dat stuifplekken gaan ontstaan. "Alleen als die drei-

gen te ontaarden in grote zand-verstuivingen", volgens *Rein*, "wordt er door het SBB ingegrepen. Daarbij wordt de zaak vastgelegd met takken. Dat werkt erg goed: vaak vind je na een jaar of 6, 7 alweer een aardige vegetatie met o.a. Buntgras en *Thrincia*. Een aardigheidje hierbij is, dat een aantal epifytische (d.w.z. op bomen groeiende) kortsmossen op die sparretakken soms zijn blijven leven en zich

2 x 15 m. prijs. Bijvoorbeeld in de herfstvakantie geloof ik soms mijn ogen niet: dan wordt er met fietsen en bolderwagens door de Kroonspolders gekard en dan zijn er ook een hoop mensen die de vogels van dichtbij willen zien en fotograferen. Daardoor wordt ontzettend veel verstoord en verjaagd".

SEIZOENSVERBREDING

Hoe kan er sprake zijn van toegenomen schade, terwijl volgens *Fekkes* de bedden-kapaciteit en ook het aantal overnachtingen per jaar in de afgelopen 10 jaar zijn gestabiliseerd? *Rein*: "Vroeger kwamen hier hoofdzakelijk badgasten, die rustig lagen te zonnen op het strand of in het duin. In de loop der jaren zijn er relatief steeds meer natuurgenieters gekomen, vooral buiten het hoogseizoen, omdat de Kroonspolders van 15 maart tot 15 sept.

en de duinen ten westen van Nieuwe Kooi van 15 maart tot 15 juli toch dicht zijn. Die mensen komen om te wandelen en wat te zien, liefst van zo dichtbij mogelijk. En dus wordt er veel meer verstoord, en gedurende een veel grotere periode dan vroeger: want vroeger kwamen er gasten in juli en augustus, terwijl het nu druk is van eind april tot eind september en bovendien met de herfstvakantie, kerstmis en pasen, dus bijna het hele jaar door". *Rein* en *Van Eck* pleiten ervoor om de Kroonspolders het hele jaar door af te sluiten, omdat het gebied het hele jaar door een onmisbare hoogwatervluchtplaats voor vogels is; wat betreft *Van Eck* zouden de Kroonspolders 's winters, tijdens perioden dat er nauwelijks badgasten op het eiland zijn, wél open kunnen zijn. *Heesen* zegt daarover: "De polders zijn altijd tot 15 sept. afgesloten geweest, omdat we de vogels daar tijdens de trek wat meer rust wilden geven. Vroeger was afsluiting tot die datum voldoende, omdat er na die tijd toch immers nauwelijks bezoekers op het eiland waren. Maar nu komen er steeds meer mensen na die datum en krijg je steeds meer verstoring. Eigen-

lijk is die 15 sept. dus niet meer afdoende en we denken er dan ook over om die in de naaste toekomst aan te passen".

Dat zou op weerstanden kunnen stuiten, gezien de uitspraken van *Fekkes*: "We zijn het als VVV helemaal eens met het huidige beleid van SBB, maar we zien geen enkele aanleiding om nieuwe gebieden (tijdelijk) te gaan afsluiten of beperkt toegankelijke gebieden het hele jaar door dicht te gooien, want er wordt nu namelijk helemaal niets platgelopen".

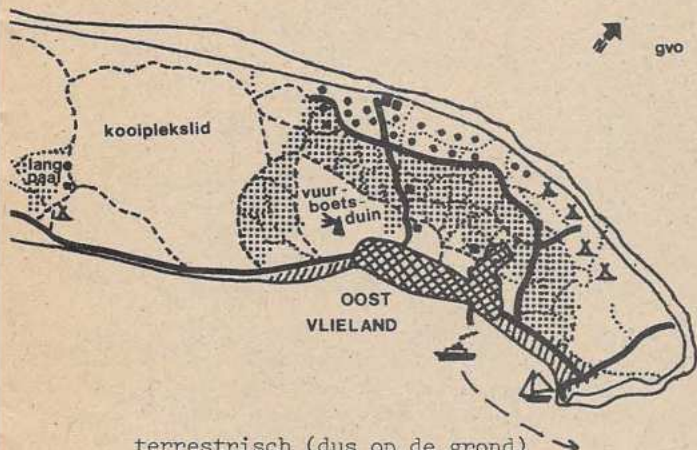
INFO-HUT

Volgens *Heesen* is het echter overduidelijk, dat er plaatselijk veel wordt stukgelopen, "maar dicht bij het dorp moet je dat maar nemen, de mensen zitten daar nu eenmaal". Dat geldt bijvoorbeeld voor het Kooisplekklid, dat is een fraai duingebied bij de bosrand, dicht bij het zomerhuizerterrein. "Het is uniek, dat je in zo'n groot gebied vrij kunt wandelen en dat willen we zo houden. Alleen zouden we de druk proberen te geleiden door een natuurplek".

Daarnaast heeft het SBB nog plannen om een info-hut bij het Posthuis neer te zetten om alle mensen op te vangen die naar de Kroonspolders willen. "Dit past in ons voornemen om veel meer aan voorlichting van eilanders en bezoekers te gaan doen; alleen hebben we daar nauwelijks mensen voor. En die zullen we voorlopig ook nog wel niet krijgen: zie Bestek '81!"

CROSSBROMMERS

Niet alle schade wordt aangericht door de toeristen. Een voorbeeld hiervoor vormt de zich uitbreidende groep jongeren, die met crossbrommers kras door de duinen en de Kroonspolders razen. *Rein* konstateerde dat bijvoorbeeld al veel kwetsbare kortsmoshellingen kapot zijn gereden en dat door deze activiteiten veel vogels worden verstoord. *Heesen* vindt er geen doekjes om: "Bos en duinterrein is er niet om door een stelletje jongens veragd te worden, die door de weeks op de wal studeren en in de weekends even de hele boel aan gort rijden, dat allemaal onder het mom van 'ze hebben al zo weinig', wat in de gemeente-

terrestrisch (dus op de grond) hebben uitgebreid. Dit zou m.i. een verklaring kunnen zijn voor het terrestrisch voorkomen van bijvoorbeeld *Usnea*, *Alectoria*, *Cetraria glauca*, *C. chlorophylla* en *Evernia prunastri*".

SCHADE

Het ontstaan van stuifplekken is een van de vele verstoringen, waar de recreatie haar steentje aan bijdraagt. Volgens het rapport 'Eilanden onder de voet' van de Waddenvereniging is het oppervlak aan stuifgebied tussen 1969 en 1975 met maar liefst 283% gestegen. Een betere maat voor de toegenomen recreatieschade is de paddichtheid, die in dezelfde periode toenam met 35%. Volgens *Rein* wordt er inderdaad veel stukgelopen, vooral bij het Posthuis, bij kampeerterrein Stortemelk (noordoost van het dorp), op Kooisplekklid en rond het Vuurboetsduin. Hij heeft gekonstateerd dat er daar veel wilde paden zijn bijgekomen. *Van Eck*: "De uitstraling die bijvoorbeeld het kamphuis 'De Vliehorst' (vlakbij het dorp) heeft, is enorm. In een straal van meer dan honderd meter is het bos geheel vertrapt. Bij speelweiden krijg je hetzelfde, bij fietspaden geef je feitelijk een zone van

raad gezegd is. Wij hebben B&W ertoe gebracht om de gemeenteraad voor te stellen in de Algemene Politieverordening op te nemen, dat brommers alleen op verharde wegen en op het strand toegestaan worden. Maar dat was ongelukkigerwijs vlak voor de laatste verkiezingen en er kwam toen zoveel verzet uit de raad,

de beroepsbevolking is betrokken bij het militaire kamp). "Maar", stelt *Van Eck*, "in tegenpraak met die stabilisatie zijn de plannen voor een nieuw hotel (75 bedden) en de in aanbouw zijnde nieuwe jachthaven plus vergroting (verdubbeling!) van de oude werkhaven. In de oude werkhaven was ligplaats

brommers nabij de Kroonspolders

dat B&W het voorstel voorlopig hebben ingetrokken".

Van Eck: "Mijn groepering vond indertijd, dat veel schade voorkómen zou kunnen worden door controle op de regels die er al zijn". *Heesen* is echter niet van plan "om politie-agent te gaan spelen door te gaan kijken of men zijn valhelm wel opheeft en te kijken of de knalpijp soms niet ontbreekt. En als je iemand een proces-verbaal geeft vanwege het kaal rijden van een duin, lacht de Officier van Justitie in Leeuwarden zich een ongeluk. Zo iemand wordt dan hoogstens beboet met de kosten van een uur Helmplanten. Alleen een algemene verbodsbepaling is effectief". Er is nog hoop: "B&W zullen binnekort wel weer met een voorstel komen, dat is onontkoombaar!"

JACHTHAVEN

Terug naar de toeristische rekreatie. Het beleid van de gemeente is, aldus *Van Eck*, "in woord gericht geweest op stabilisatie". En inderdaad is de afgelopen jaren de capaciteit gelijkgebleven, nl. circa 7000 op 1040 eilanders, die dan ook vrijwel allemaal van de rekreatie afhankelijk zijn (14% van

voor ongeveer 60 jachten (ca. 250 slaappleatsen), maar er werden er wel eens 100 ingepropt. Dit is de laatste jaren echter niet meer voorgekomen door maatregelen van Rijkswaterstaat. In de nieuwe jachthaven alleen - die meer dan 1½ x zo groot wordt als de oude werkhaven - zullen maximaal 125 boten liggen met ongeveer 500 slaappleatsen; bovendien zal in de oude, dan inmiddels verdubbelde, werkhaven nog een aantal plaatsjes beschikbaar blijven. De vraag is bovendien nog wie er toezicht op gaat houden dat deze capaciteit niet overschreden zal worden als de exploitatie minder gunstig zal uitvallen, en wie er uiteindelijk zal moeten opdraaien voor de exploitatiekosten. Ook is het de vraag wat er gebeurt als een nieuw te bouwen hotel met 75 bedden niet rendabel blijkt te zijn, bij de tegenwoordige hoge investeringskosten".

EENZIJDIG

Heeft 'eilanden onder de voet' geen schokeffect teweeggebracht? *Van Eck*: "Nee, er is weinig op gereageerd. Er is de laatste tien jaar wel veel veranderd in de opstelling van de eilanders tegenover de Wadden-

vereniging. Vroeger was 80% er lid van, nu nog maar 10%. Dat komt omdat ze de indruk hebben gekregen, dat de vereniging te weinig oog had voor hun belangen. Ten onrechte, want juist Vlieland moet het hebben van gasten die gevoel hebben voor de natuur en het karakter van het eiland".

"'Eilanden onder de voet' is héél eenzijdig gericht", meent *Fekkes*, "ik heb er ook een stukje uit gelezen. De eilanders hebben er ook fel op gereageerd. Maar we hebben nu al een poos geen last meer van de Waddenclub".

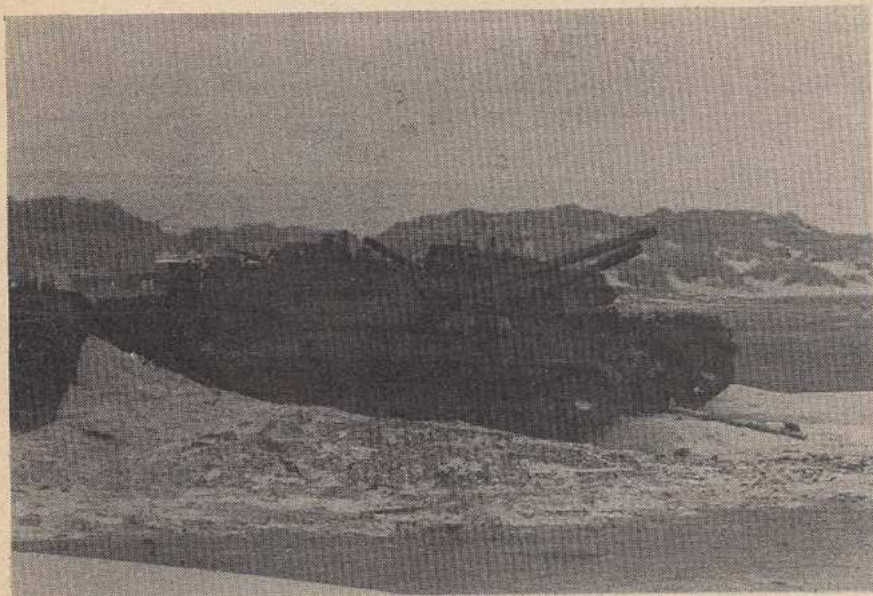
VUILVERBRANDING

Alle huisvuil van de afgelopen eeuwen, wat voor een groot deel in feite 'rekreatievuil' is, ligt op de gemeentelijke vuilstortplaats. Ondanks dat er de laatste jaren veel papier en metaal vantevoren door vrijwilligers wordt uitgehaald, zit men nu wel met een enorme vuilnisbelt, die in steeds sneller tempo groter wordt. "Dat is onhoudbaar", meent *Van Eck*. "Provinciale Waterstaat vindt dat óók, en heeft daarom een rapport opgesteld, waarin vuilverbranding op Vlieland wordt voorgesteld. Dat zou dan een kleine oven moeten zijn, die desondanks alleen 's zomers continu draait. De rest van het jaar moet hij dan telkens opnieuw opgestart worden en dat geeft veel onvolledige verbranding. Bovendien zou zo'n installatie erg kostbaar en (technisch) kwetsbaar zijn".

"Dit zou het einde van de schone lucht op Vlieland (en dus ook van onze Baardmossen) zijn", denkt *Rein*, reden waarom veel eilanders een oven niet zien zitten. Afvoer per schip naar het vasteland, eventueel in combinatie met Terschelling, zien we veel meer zitten". "Als dat maar niet te duur wordt", vindt *Fekkes*, "want anders mogen ze van mij doorgaan met die vuilnisbelt hier. Als je die onderschuift met zand en daar Helm op zet, krijg je de mooiste duinen die er bestaan".

DE PRIJS VAN DE VRIJHEID

De westelijke helft van het eiland, een immense zandplaat met wat stuifduinen, wordt gebruikt voor oefeningen van land- en luchtmacht. De laatste oefent

tanks op de Vliehors

het hele jaar door, de eerste alleen buiten het hoogseizoen. Atoombomdroppings worden gesimuleerd en er wordt napalm gebruikt; er staan afgedankte tanks als schietdoelen.

"Noch de eilanders, noch de toeristen hebben last van de militairen", zegt *Fekkes*; "je houdt er altijd wel wat die klagen. Ach, dat beetje herrie, dat moet je beschouwen als de prijs van onze vrijheid: ze moeten toch érgens oefenen". *Van Eck* stelt daar echter tegenover, dat het vanuit natuurbeschermingsoogpunt natuurlijk een dwaze toestand is om die militaire zaken te hebben in een gebied met één van de twee Nederlandse zeehondenreservaten, en dat in het bestemmingsplan onder de categorie 'natuurgebied A' (het meest 'hoogwaardige' natuurgebied) valt. *Fekkes* ziet echter geen problemen: volgens hem storen de vogels zich er niet aan. "Ze broeden zelfs onder de kanonnen en als er geschoten wordt, vliegen er maar een paar op. En dat zegt natuurlijk niets, want dat gebeurt wel vaker".

"Flauwekul", stelt *Rein*, die dergelijke vreemde opgaven van broedgevallen op de Vliehors eens ging controleren, "meer dan één kreupele Scholekster was er niet aan te treffen!" Volgens hem hadden de militairen nooit op Vlieland moeten komen: "Ze brengen een enorme verstrooiing teweeg onder de vogelbevolking. Soms vallen de Kroonspolders onder de aanvliegroute

van de vliegtuigen, zodat alles op de wieken gaat. Datzelfde gebeurt steeds bij het begin van artilleriebeschietingen, soms om de paar minuten".

Rein Rollingswier

VERKEERSTELLING

Naast deze vorm van overlast nemen de militairen bovendien nog zo'n 50% van de verkeersdruk op het eiland voor hun rekening. Met name op de Postweg (de weg van het dorp naar het Posthuis en het militaire kamp) is een gevaarlijke situatie ontstaan, enerzijds omdat er veel te hard wordt gereden door de auto's, anderzijds omdat fietsers en wandelaars me-

nen met een écht autovrij eiland te doen te hebben: zo presenteert Vlieland zich immers middels de VVV-folders. Om nu eens te kijken hoe dat zit met die verkeersonveiligheid op Vlieland, heeft een ijverig man van Rijkswaterstaat onlangs een verkeerstelling gehouden op de Postweg, hetgeen op zich natuurlijk al een grappige onderneming lijkt op een 'autovrij' eiland. Er bleek inderdaad wel wat aan de hand te zijn. Er zijn al plannen in de maak. *Van Eck*: "Nu is er al 40.000 gulden uitgegeven om alleen maar een plan te maken voor de aanleg van o.a. een parallel-fietspad langs de Postweg; voor dat geld had al één-derde van onze bestaande fietspaden opgeknap kunnen worden. Een vreemde zaak, want zo'n nieuw fietspad zou mijns inziens een nog veel gevaarlijker verkeerssituatie scheppen, en bovendien een enorme landschappelijke ontsiering geven". De oplossing van het probleem is volgens hem

vrij eenvoudig: "er moet gewoon minder hard gereden worden; we hebben hier met z'n allen toch zeker niet zo'n haast?"

"Maar ja, het zal allemaal wel weer doorgaan", veronderstelt *Anneke Rollingswier*, "er is een oud gezegde hier: Bij God en op Vlieland kan alles!" ■